

Сулім Т.А.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ПРАВО НА ВІДПУСТКУ ПРАЦІВНИКІВ ЗАГАЛЬНО- ОСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ПОНЯТТЯ ТА НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відпустки це найбільший за обсягом час відпочинку. Відповідно до ч.6 ст.6 закону України «Про відпустки» та Постанови Кабінету Міністрів України № 346 від 14.04.1997 р. право на щорічну основну відпустку мають керівні працівники навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, які перебувають у трудових відносинах з установами, організаціями, підприємствами незалежно від форм власності та їх галузевої належності. Право керівних, педагогічних, науково-педагогічних (крім тих, що працюють у навчальних закладах та навчальних (педагогічних) частинах (підрозділах) інших установах і закладах) та наукових працівників на щорічну основну відпустку повної тривалості у перший рік роботи настає після закінчення шести місяців безперервної роботи в установі [1].

За наступні роки роботи відпустка надається згідно з графіками, які затверджуються власником установи або уповноваженим ним органом за погодженням з профспілковим чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом. Графік надання відпусток затверджується керівниками навчальних закладів з урахуванням можливості проведення працівниками регулярних консультацій для учнів, складання іспитів, які перенесено на осінь, та за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом. При складанні графіків ураховуються як інтереси навчального закладу, так і особисті інтереси працівників та можливості для їх відпочинку [4].

Керівним, педагогічним, науковим і науково-педагогічним працівникам навчальних закладів та навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів щорічна основна відпустка повної тривалості надається у період літніх канікул незалежно від часу прийняття їх на роботу. Відповідно до ч. 4 п. 2 Постанови Кабінету Міністрів Украї-

ни від 14.04.1997 р. у разі необхідності санаторно-курортного лікування, керівним, педагогічним, науковим і науково-педагогічним працівникам навчальних закладів та навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів щорічна основна відпустка або її частина може надаватися протягом навчального року, якщо це передбачено колективним договором. В даній статті зазначається, що особи, які працюють в установі на умовах неповного робочого часу, у тому числі особи, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, мають право на щорічну основну відпустку повної тривалості. Керівникам установ щорічна основна відпустка надається за погодженням з вищестоящим органом управління.

Законом передбачено перенесення щорічної основної відпустки, поділ її на частини та відкликання з відпустки, що провадиться відповідно до умов, передбачених статтями 11 та 12 Закону України «Про відпустки» [4]. Щорічну відпустку на прохання працівника може бути поділено на частини будь-якої тривалості за умови, що основна безперервна її частина становитиме не менше 14 календарних днів. Невикористану частину щорічної відпустки має бути надано працівнику, як правило, до кінця робочого року, але не пізніше 12 місяців після закінчення робочого року, за який надається відпустка.

Педагогічним і науково-педагогічним працівникам невикористана частина щорічної основної відпустки, за умови її поділу, повинна бути надана, як правило, в період літніх канікул, а в окремих випадках, передбачених колективним договором, - в інший канікулярний період.

В п. 5 Постанови КМУ від 14 квітня 1997 р. зазначається, що за бажанням педагогічних працівників частина щорічної основної відпустки, якщо вона надається за 1996-1997 і наступні робочі роки, замінюється грошовою компенсацією за можливості забезпечення їх у відповідний період роботою [3]. При цьому тривалість наданої працівникові щорічної основної відпустки не повинна бути менша ніж 24 календарних дні.

У додатку про порядок надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56-ти календарних днів визначено тривалість щорічної основної відпустки працівників середніх навчальних закладів та навчальних закладів для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, становить: (1) *Щорічна основна відпустка зазначеної тривалості надається також відповідним категоріям працівників, викладачам і концертмейстерам середніх спеціальних художніх і музичних шкіл, шкіл естетичного виховання дітей* [3].

У разі звільнення керівних працівників навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічних, науково-педагогічних працівників та наукових працівників їм виплачується грошова компенсація за всі не використані ними дні щорічної основної відпустки [4].

Крім основної, працівники ЗНЗ, які мають дітей мають право на надання їм додаткової соціальної відпустки: жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, одинокій матері, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, чи одному із прийомних батьків надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (ст. 73 КЗпП) [2]. За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 17 календарних днів.

Отже, державні гарантії та відносини, пов'язані з відпусткою як одним із видів відпочинку, регулюються законодавством України, згідно якого працівники загальноосвітніх навчальних закладів мають право на щорічну відпустку до 56 календарних днів. Тривалість основної відпустки варіюється від посади працівника, яка зазначена у додатку про порядок надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56-ти календарних днів. Крім основної, працівники ЗНЗ, які мають дітей мають право на надання їм додаткової соціальної відпустки тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів.

Література:

1. Деякі особливості надання щорічної відпустки педагогічним працівникам. [Електронний ресурс]. - Режим доступу // <http://bychairpinpon.at.ua>.
2. Кодекс законів про працю України.[Електронний ресурс]. - Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Порядок надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 [Електронний ресурс]. - Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>.